

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 224. szám.

Nagy-Várad.

Csütörtök, 1912. október 3.

ULTIMÁTUM?

A balkáni forrongás egyre tart, a helyzet napról-napra, sőt óráról órára komolyabbá válik, minden percen kitörhet a háboru, de egy két nap alatt okvetlenül el kell dőlnie, hogy sikerül-e a nagyhatalmak fellépésének lelohasztani a balkáni államok harci kedvét s megóvni a békét.

A mozgósítás még nem hadüzenet. Négy évvel ezelőtt volt alkalmunk tapasztalni a szerb mozgólódás alkalmával. A mozgósítás dacára is még vissza lehet kergetni a háboru furiáját. De ma már arról is érkezik hír, hogy a négy szövetséges állam elküldte ultimátumát Konstantinápolyba.

Persze ehhez még a nagyhatalmaknak is lesz szavuk, ők is küldhetnek holmi ultimátum-féle üzenetet a fészkelődő balkáni államoknak.

A háboru ügye ugy látszik Bécsben fog eldőlni. Az angol világlap azt írja, hogy Ausztria-Magyarország az egyetlen domináló katonai hatalom, mely a dolgokat tetszése szerint intézi. Ausztria-Magyarországnak az ő haderejével a végleges megoldásnál sok mondani valója lesz.

Eppen azért, mert a kettős monarchiától függ első sorban a döntés, rajta van a felelősség sulya, azért az egész világ előtt nagy tekintélyben álló ős királyunk és külügyeink vezetője még az utolsó órákban is minden lehető elkövetnek, hogy megőrizzék Európa békéjét. Ha mégis ki fog törni a háboru, nem monarchiánk lesz a felelős érte.

Reméljük, hogy ős királyunk fáradozása nem lesz hiábavaló, — de el kell készülni a legrosszabbra.

E tekintetben megnyugtató hadügyminiszterünknek a magyar delegáció előtt tett kijelentése, hogy nem találja készületlenül a balkáni bonyodalom a monarchiát.

A háborus mozgalmakról a következő értesítéseket vettük:

A képviselők hazahívása.

Belgrád, okt. 2.

(Saját tud.) Az összes képviselőket táviratilag Belgrádba hívták, hogy a skupstina ülésén, mely október 5-én lesz, teljes számban jelenjenek meg.

Ugron követ tárgyalásai.

Belgrád, okt. 2.

(Saját tud.) Ugron István osztrák-magyar követ tegnap este hosszasan tárgyalt Hartwick orosz és Paget Ralpt angol követtel.

Belgrád állapota.

Belgrád, okt. 2.

A szerb főváros ma egészen megváltozott. Iskolák, üzletek zárva vannak, a közlekedés teljesen szünetel, sőt a Zimony-Belgrád közötti hajóforgalmat is megszüntetik. A kereskedők és iparosok közt nagy a félelem.

Oroszország a bujtogató.

Mennél jobban elmérgesednek az állapotok a Balkánon, annál világosabban látszik, hogy Oroszország bujtogató keze működött közre abban, hogy a kis Balkán-államok a mozgósításra határozták magukat. — Sem Szerbia, sem Bulgária nem merészelt volna ezt a kétségtelenül provokáló lépést megtenni, ha nem tudta volna, hogy az orosz diplomácia segítségére mindig számíthat. Sőt a portának, de magának Berchtold gróf közös külügyminiszternek is biztos tudomása volt arról, hogy amig Sassonov és Giers nagykövet a béke fentartásának szükségességét hirdették, addig diplomáciai megbízottjaik együttes tanácskozásokat folytattak a szófiai, belgrádi, athéni és cettinjei kormányokkal s

ezeknek a tanácskozásoknak következménye lett az általános mozgósítás. Ugy látszik, hogy Oroszország éppen olyan kétszínű játékot akar most is folytatni, mint évekket ezelőtt az annexió válságok idején.

A külügyminiszter a királynál.

Bécs, október 2.

Berchtold gróf külügyminiszter ma reggel kihajtatott Schönbrunnba, hogy őfelségének a súlyos külpolitikai helyzet legújabb fázisairól jelentést tegyen.

Békés nagyhatalmak.

Bécs, október 2.

Az összes nagyhatalmak mindenáron fenn akarják tartani a békét. Berchtold gróf külügyminiszter tegnap egész nap tárgyalt a nagyhatalmak követeivel a béke érdekében.

Monarchiánk intézkedései.

Bécs, október 2.

A háboru kitörését mindinkább valószínűbbnek tartják a külügyminiszteriumban. Részben már meg is tették, részben még a mai és holnapi nap folyamán megteszik a kellő óvintézkedéseket a háboru kitörésének esetére.

48 óra!

Bécs, okt. 2.

48 óra alatt el kell dőlnie, hogy béke vagy háboru lesz-e. A bécsi katonai körökben azt hiszik, hogy egyelőre a határon a rendes csapatokat megerősítik és ez még nem mozgósítás.

Berchtold tanácskozásai.

Bécs, okt. 2.

(Saját tud.) A magyar delegáció albizottsági ülésezései közben Lukács László miniszterelnök kereste fel a külügyminisztert és egy óra hosszat tanácskozott vele. Ma délelőtt a görög királylyal is fog tanácskozni.

A legjobb angol női szabóság
FLEGMAN cégnél, ❖ **Bémer-tér.**

Az új fővezér.**Konstantinápoly, okt. 2.**

A szultán ma Abdullah pasát az egész török hadsereg fővezérévé nevezte ki.

Kréta annexiója.**Athén, okt. 2.**

Görögország ma proklamálja Kréta annexióját.

A montenegrói mozgósítás.**Cettinje, okt. 2.**

A király elrendelte az általános mozgósítást.

Románia mozgósít.**Bécs, okt. 2.**

(Saját tud.) A tőzsdére egy magánbizományos céghez Dobrudzsából az a hír érkezett, hogy a román hadvezetőség megfigyelő hadtestet vezényelt a bolgár határszélre.

Páris nem ad kölcsönt.**Páris, okt. 2.**

Bulgária és Szerbia a francia állambankhoz, majd a Credit Lyonnaishez fordultak kölcsönért. A francia kormány intette a bankokat, hogy kölcsönt ne adjanak, mert ezzel csak a háborút szítanák. A bolgár és szerb megbízottak most Amerikához fordulnak pénzért, ahova el is utaztak.

A görög király tanácskozása.**Bécs, október 2.**

Tegnap este a görög király hosszasan tanácskozott Berchtold gróf külügyminiszterrel. A görög király reméli, hogy a háborút el lehet majd kerülni.

Berchtold és Auffmanberg nyilatkozatai.**Bécs, okt. 2.**

Az osztrák delegáció külügyi albizottságának tagjai előtt Berchtold külügyminiszter bizalmasan a következőket mondta:

— Véleményem szerint a döntés pár nap alatt meg fog történni, úgy hogy talán már a hét végére eldőlt a háború kérdése. Ezt az időt az európai diplomácia felhasználja hogy a mit még lehet, megtegyen a háború elhárítására és nem tartom valószínűtlennek, hogy ezek a fáradozások sikerre is vezetnek.

A magyar delegáció hadügyi albizottságának szigorúan zárt ülésén Auffmanberg kijelentette, hogy a közös haderő a déli határok felé mindenkor harcra képes és hadseregi szükség esetén a legrövidebb idő alatt ütközetre képes állapotba tudjuk helyezni.

Görögország szervezkedése.**Athén, okt. 2.**

(Saját tud.) Legközelebb összehívják a kamarát, ezen azonban a krétai képviselők

még nem vehetnek részt. A kamara ülésén a hadsereg működését fogják megállapítani. Az ülés után a hadsereg nyomban megkezdi működését.

Konstantinápoly, okt. 2.

(Saját tud.) Görögország megüzente a háborút. A hivatalos jelentés a hadüzenetről megjelent. Ma a görög hadi hajók teljesen felkészülve várták a további parancsokat.

A görög király látogatása.**Bécs, október 2.**

(Saját tud.) A görög király ma meglátogatta királyunkat. A látogatás háromnegyed óráig tartott. A látogatás után uralkodónk visszaadta a görög király látogatását.

Auffmanberg a háborúról.**Bécs, okt. 2.**

A delegáció mai ülésén a háború foglalta le a tanácskozás idejét. Auffmanberget minden oldalról ostromolták a külügyi helyzet dolgában. A miniszter elsősorban megcáfolta a két közös hadtest mozgósítására vonatkozó híreszteléseket.

Kik lesznek a vezérek?**Berlin, okt. 2.**

(Saját tud.) A bolgár hadsereg főparancsnoka maga *Ferdinánd* király, a szerb hadseregé *Putnik* tábornok, aki most mondott le éppen ezért a hadügyministerségről, a görög hadseregé *Konstantin* trónörökös és a montenegrói nemzeti csapatoké *Mirkó* herceg, míg a török fővezérseget *Abdullah* pasára fogja bízni a szultán.

Szerbia átlépte a török határt.**Belgrád, okt. 2.**

(Saját tud.) György herceg ma táviratot intézett a hadsereghez, amelyben kijelenti, hogy velük fog tartani és harcolni fog a hazáért.

Konstantinápoly, október 2.

Hivatalos értesülés szerint ma véres összeütközések voltak a szerb katonák és a török esendörök között. Hír szerint a szerb katonák már tegnap átlépték a török határt.

Belgrád, október 2.

Holnap fontos katonai tanács lesz, melyen a további teendőket fogják megtárgyalni.

A budapesti tőzsde.

Az értéktőzsdén ma az üzlet megnyitásánál rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, de a spekulánsok magatartásán meglátszott, hogy ma már higgadtabb feifogás vált uralkodóvá. Az értékek eleinte két-három koronával drágábban kerültek forgalomba, de később kisebb exekutív lebonyolítások következtében ismét a kínálat kerekedett felül, mire az értékek lanyha irányt követtek.

A vármegye közügyei.**A közigazgatási bizottság ülése.**

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg október havi ülését, *Miskolczy* Ferenc főispán elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása után *Keszthelyi* Zoltán főjegyző tett jelentést a közigazgatás menetéről. A jelentés semmi lényegesebb dolgot nem tartalmaz. *Verner* Kálmán árvaszéki elnök távollétében *Jerzsák* István helyettes elnök számolt be az árvaszéki ügyekről. *Móritz* Ernő dr főorvos a közegészségügyet kedvezőbbnek tünteti fel, mint az előző hónapban volt. A múlt hónapban mindössze 4 járványt állapítottak meg, ezek sem voltak súlyosabb kimenetelűek. *Kellner* György szintén kedvezőnek mondta az állategészségügyet.

Papp Miklós pénzügyigazgató az adóbefizetéseket megfelelőnek mondja. Házadómentességet 137 esetben adott az igazgatóság. Végül bejelentette az igazgató, hogy Magyarországon új adóhivatal kezdte meg működését. Az új hivatalhoz 49 község tartozik.

Az árvíz.

May Sándor főmérnök számolt be ezután azokról a pusztításokról, melyeket a vízáradás okozott szeptember hónapban. A bő esőzés következtében egész uttestek váltak használhatatlanná. A víz sok helyen rengeteg károkat okozott. A mérnöki hivatal gyors intézkedésére az utakat rövid idő alatt helyreállították, úgy hogy a forgalom csak rövid ideig szünetelt. A vármegyében megkezdett utépítési munkálatok mindenütt folynak.

Uzsoda a fürdők vizéből.

A közigazgatási bizottság egyik tárgyát a Pecze vízének ügye képezte. *Dési* Mariska hájói tanítónő ugyanis engedélyt kért az alispántól, hogy a *Féliksz-fürdőből* kijövő és az ugynevezett *Lunes* patakka fejlődő forrásvíz felett uszodát létesíthessen. Az alispán az engedélyt megadta. A nagyváradai latin szertartású püspökség és a jászóvári prépostság az engedély ellen felebbezést adtak be a közigazgatási bizottsághoz.

A püspökség közegészségügyi és közrendészeti szempontból kifogásolta az uszoda felépítését. A létesítendő uszoda ugyanis abból a vízből nyerné táplálékát, ami a *Féliksz-fürdőből* kijön.

Ez a víz pedig keresztül jövén a fürdőtelepen, érthető, ha beszennyeződik, a betegek testéről lekerülő bacillusoktól megfertőződik. A prépostság közrendészeti szempontból kifogásolta az uszodát. A felebbezést tegnap vette tárgyalás alá a bizottság. Az előadó *Keszthelyi* Zoltán a felebbezések elutasítását indítványozta, hogy vízjogi szempontból az engedély nem ütközvén akadályokba, hagyják jóvá az alispán intézkedését.

A bizottság a javaslatot elfogadta és kimondta, hogy a püspökség és prépostság

MEGNYILT az Első nagyváradai grafikai műintézet és fényképészet
Teleky-utca 35. szám.

Művészi kivitelben készít cinkografiai, autotypiai
kliséket és fényképeket a legjutányosabb árak mellett.

a telep engedélyezésekor hozza fel kifogásait, akkor majd határozni fognak felette.

A margitai zsidó hitközség iskolája.

A tanfelügyelő bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy a *margitai izr. hitközséget* már többször felszólították, hogy megfelelő helyiségről gondoskodják az iskola részére. Ennek dacára az iskola ma is elhanyagolt és iskolának nem való épületben van. A közigazgatási bizottság egyelőre nem fordult szigorubb eszközökhöz. Kimondta azonban, hogy a margitai főszolgabíró bizza meg a jelenlegi iskola felülvizsgálatával és ha még mindig nem gondoskodtak megfelelő helyiségről, úgy az iskola bezárását fogja elrendelni.

Itt említjük meg, hogy *Vasady Lajos* tanfelügyelő bejelentette, hogy a vármegyében mindenütt megkezdődött a tanítás. Alig kezdték meg az oktatást, már *öt iskolát járvány miatt be kellett zárítani*. A tanfelügyelő végül még jelentést tett arról is, hogy jövőre 9 új állami iskolát állítanak feli tanerővel.

Veszedelemes robbantás.

A pesterei mészbányák vezetői engedélyt kértek mészkőrobbantására. Az alispán az engedélyt meg is adta, mely ellen több felebbezés érkezett be. Az előadó a felebbezések elutasítását javasolta. *Miskolczy Ferenc* főispán figyelmezteti a bizottságot, hogy nagy felelősségről van szó, mert emberélet foroghat kockán.

Walner Ödön tiszti főügyész és *Nyisztor Alajos* hozzászólásai után a bizottság kimondta, hogy újabb szakértői szemlét tart és ehhez képest fogják megadni a robbantási engedélyt.

UGRATÁS.

Megint a kongregációk ellen izgatnak.

Az Uj Nagyváradi tegnap ismét megmentette a felekezeti békét. Tudvalevőleg ez a kis ujság minden héten megmenti a felekezeti békét azzal, hogy beleártja magát a katolikusok ügyeibe, a melyekhez pedig oh be kevéske köze van árva fejének!

Azon kesereg a szabadkőművességnek ez a delutáni exoziturája, hogy *Gálfy Sándor* hittanár a főreáliskolában kongregációt alakít. Megírja, hogy ez is *Bangha* műve, hogy a tanárok és az igazgató fel vannak háborodva, mire *Gálfy* azzal riasztott volna rájuk: „*Jezsuita leszek!*” Most hát jön a felekezeti gyűlölség, a bigottság, mind „egy fanatikus ember kedvéért.”

Nem esodálkozunk az Uj Nagyváradi uj főmedvényén. Régen tudjuk, hogy neki egyik hivatott szerepe: ütni a kereszténységet, kivált a katolicizmust, a hol éri. Eből él.

Csak az a baj, hogy ezt a nem mindenki gusztusának megfelelő mesterséget U

Nagyváradiék kissé ügyetlenül folytatják. Sokat kénytelenek a valóságból elvenni, hozzáadni, csavarni, foltozni, kiszinezni, eltakarni — míg végre maguk sem ismernek rá a valóságra.

Annyit például mindenki tudhat, hogy a kongregáció sehol sem szit gyűlöletet. Nekivadult fantázia képzelődése egyedül vadozhatja a kongregációkat felekezeti gyűlölködésre. Ha gyűlöletet akar valaki tanulni, olvassa csak el a nagyváradi szabadkőműves héber ujságját. Az is dajkamese, mintha *Bangha Béla* presszionálta volna *Gálfy* a kongregáció megnevezésére. Régi mozgalom ez, a mely a vallásos családok régi óhajával találkozik. A tanároknak kisebb gondjuk is nagyobb annál, minthogy a vallásanár és a hitélet egy ilyen kizárólagos belügyébe az Uj Nagyváradi ujmagyarjainak példájára beleszássanak.

Hiába ugrat, uszít az Uj Nagyváradi mindenkit ez u kongregáció ellen, nem talál balekre, a ki felüljön üres ugratásainak.

Azt is tudhatná az Uj Nagyváradi, hogy *Gálfy Sándor* a főreáliskolai kongregáció megalakításához tanácsot és engedélyt nem fog kérni sem az Uj Nagyváradtól, sem *Ágoston Pétertől*, sem a szadagorai csodarábitól.

Ellenben az tény, hogy a főreáliskolában a diákkongregáció a fennálló szabályok pontos megtartásával meg fog alakulni.

Az is tény, hogy a Nagyváradi levő és leendő kongregációk sorában ez nem lesz az utolsó.

De kinek mi köze ahhoz ott tul a Jordánon?

Válasz egy levélre.

Visszhang a közönség köréből

Lapunk egyik bájos munkatársától, *Boér Margit* kisasszonytól illatos levelet kaptunk. A rendes tárcaküldeményen kívül, melyben legközelebb lesz alkalmunk olvasóinkat gyönyörködtetni, egy levél is volt a borítékban. Olyan kedves sorokat ír a mi munkatársunk az ő elhagyatott kis szilágymegyei falujából, hogy lehetetlen a levelet egész terjedelmében nem közölnünk. Nem volt ugyan a nyilvánosság elé szánva, de talán nem fogja rossz néven venni az írója, ha az ő szavaival is dokumentáljuk a szeretetet, amellyel a katolikus sajtó érdekében megindított mozgalmat mindenfelé fogadják s amelyért mi olyan igen-igen hálásak vagyunk.

Igy szól a levél:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Aranyom, ezüstöm nincs, tehát csak így támogatom a sajtót, egy-egy munkával, ha szívesen fogadja ezt a nagy hatalom, melynek nevében és tiszteletére olyan szép ünnepség volt. Kívánom, tiszta szívből kívánom, hogy olyan sikere legyen, ami a kedves „Tiszántul“-t a legelső és legelterjedtebb lappá tegye nálunk. Akit szeretünk, annak szerencsésjén, elő-

haladásán örvendünk, büszkék vagyunk rá és ilyen nekem a „Tiszántul“, nagyon kedves, nagyon jó társ, akivel elbeszélgetek, aki meghallgat, akit nagyon szeretek és akit épen ezért nagyon félek. Adja Isten, hogy ok a félelemre mindig kevesebb legyen, az öröme mindig több. Lelkemből imádkozom ezért.

Maradok mélyen tisztelt Szerkesztő urnak hive:

Boér Margit.

Erre a végtelenül kedves levélre nem tudunk más feleletet adni köszönetünk jeléül, minthogy a levelet az egész közönség elé visszük s ugyancsak a közönség előtt is mondunk érte köszönetet. Valami vonatkozásban áll ez a levél a közönséggel is, mert hiszen az érzések, melyeket kifejezésre juttat, közösek a mi egész közönségünkkel.

Csak egyet jegyzünk meg: az a bizonyos ok a félelemre, hála Istennek egyre kevesebb. Nem vagyunk elbizakodottak, dicsekedni sem akarunk, de az kétségbe nem vonható, hogy a sajtóakciónak gyönyörű, előre remélni nem is mert eredményei napnap után érlelődnek és jelentkeznek. Akik a nagyváradi keresztény sajtóért imádkoznak és dolgoznak, azok bizonyos jól imádkoznak és jól dolgoznak.

Valamennyiünk közös munkája biztosítja csak közös eszménk, a keresztény ügy, a keresztény sajtó diadalát.

A sorozás eredménye jó.

Többet vettek be, mint az előirt szám.

Az idei fősorozás most van folyamatban Nagy-Váradi, a tüzoltólaktanya nagytérmeiben. A mostani ujoncozást már az új véderőtörvény rendelkezései alapján hajtják végre.

Eddig három napon keresztül a nagyváradi illetőségű I. II. és III. korosztályba tartozó hadkötelesek állottak a mérték alá s dacára, hogy elég szigoruan vizsgálta a sorozóbizottság az előállott ifjakat, az eredmény kielégítő, amennyiben a megállapított létszámon felül vannak már a besorozott ifjak.

Az új véderőtörvény a létszámemelést illetőleg annyiban érinti Nagy-Váradi városát, hogy 19 ifjuval többet kell most már besorozni, mint amennyi katonát a régi véderőtörvény alapján, a létszám felemelés előtt kellett adnia Nagy-Váradi városának. Ezelőtt ugyanis évenként 111 katona volt a Nagy-Váradi kivetett hányad, míg most pedig 130 a városra eső ujoncállítási kötelezettség.

Dacára, hogy még nincs befejezve a sorozás, most a három napról elmaradt ifjak, továbbá a távollevő s más helyen előállott ifjak sorozásának eredményét nem ismerjük, még is az első három napon, az előállott 550 ifju közül besoroztak 138-at és pedig 105 ifjut a közös hadsereghez és 33-at a honvédséghez.

Kész női-felöltők
Kosztüm-kelme különlegességek

FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

Ezekon kívül van még önkéntes és „jó-bavétel” 12, tehát eddig be lett sorozva Nagy-Váradon 150 hadköteles, vagyis 20-al több, mint amennyit Nagy-Váradról be kellett sorozni, akik, a még ezután szolgálatra alkalmasnak találtakal együtt a póttartalékba jutnak.

Azonban ezuttal nem a besorozás sorrendjében következők, vagyis a 130 után besorozottak kerülnek a póttartalékba, hanem az összes besorozottak közül azokat osztják be a póttartalékosokhoz, akik mint család-fentartók, vagy mezei gazdák, a póttartalékba sorozás iránti jogos igényüket családi értesítővel igazolják, s ez alapon kérik a póttartalékba helyezésüket. Az ez iránti, kellőleg megokolt kérvények f. évi október 31-ig adhatók be Nagy-Várad város katonaiügyosztályánál.

A beérkező kérvényeket vegyes bizottság veszi szigorú elbírálás alá s a családi körülmények alapos mérlegelésével állapítják meg, hogy kik oszthatnak be a póttartalékba.

A tanítók tudvalevőleg a jövőben nem kerülnek a póttartalékba, hanem mint egy éves önkéntesek tesznek eleget hadkötelezettségüknek. A Nagyváradon most sor alá került tanítókat mind, mint egy éves önkénteseket, a honvédséghez sorozták be.

Ma, csütörtökön az idegen hadköteleseket, holnap, pénteken pedig az eddig sorozott három korosztályból elmaradtakat állítják mérték alá s ezzel véget ér Nagy-Váradon az idei fősorozás.

..HIREK..

* A király nevenapja. A király nevenapja alkalmából a székesegyházban istentisztelet lesz. A hálaadó isteni tiszteleten jelen lesznek a hatóságok testületileg. Fráter Barnabás alispán tegnap hívta meg a tisztikart a szentmisére. A tisztikar pénteken reggel gyülekezik a vármegyeház kistermében és innen indulnak a testületileg székesegyházba.

* Az Urak Mária Kongregációja, ma este fél 7 órakor tartja rendes összejövetelét.

* Esperesi gyűlés. A nagyvárad esperesi kerület papsága tegnap tartotta őszi gyűlését a nagyvárad-olaszi-i plébánián. A gyűlést szent misé előzte meg a plébániai templomban, honnét 10 órakor átvonultak a plébánia épületbe. Részt vett a gyűlésen Grócz Béla prépost-kanonok is, kinek főesperesi kerületébe tartozik az esperesség. Jelen voltak továbbá dr. Vucskics Gyula esperes, Imrik Zoltán, Halász Gyula, Hamernyik Sándor, Hazay Gyula plébánosok, Serly Viktor, Szabó Ferenc, Peszeki Ferenc, dr. Lestyán Endre, Lipsey Gyula, P. Hencz Aurél, Gálly Sándor, P. Krasznayvitusz, dr. Ferdényi Kálmán és Debreczeni Kálmán

hitoktatók, Szilágyi József, Bakator József, Tóth Kálmán és Dráveczky Zsigmond káplánok. A gyűlésen megbeszéltek a folyó egyházi és iskolai ügyeket, majd Hazay Gyula előadást tartott a plébánosnak, mint iskolaigazgatónak jogairól és kötelességeiről az új rendszabályok alapján, — dr. Lestyán Endre pedig részletesen ismertette az új breviáriumot, melynek végzése újévtől kötelezi a papokat. Gyűlés után Imrik plébános vendégszerető asztala köré gyülekeztek, hol szeretetteljes felköszöntők hangzottak el.

* A miniszter köszönete. A vallás és közoktatásügyi miniszter Nagyszalonta községének az ottani elemi fiúiskolák tanulói javára tett 400 koronás II. Rákóczi Ferenc jutalmi alapítványáért köszönetét nyilvánította.

* A király nevenapján nincs böjt. A király Ó Felsége névünnepe alkalmából holnap, péntekre X. Pius pápa Ó Szentsége böjt alól felmentvényt adott s figyelmébe ajánlja a híveknek, akik a felmentéssel élnek, hogy ezen a napon imádkozzanak a pápa szándékára az egyházért.

* Bérmlás az egyházmegyében. A nyár elején hosszabb bérmauton volt tudvalevőleg gróf Széchenyi Miklós v. b. t. megyés püspök, azonban a bérmaut programja akkor annyiban változást szenvedett, hogy Bárádon a gyermekek között uralkodott kanyarójárvány miatt, Körözladányban pedig a templom építése miatt nem tartotta meg a megyés püspök a bérmlást. Ebben a két községben most lesz a bérmlás és pedig október 12-én Bárádon, október 14-én pedig Körözladány községben osztja ki gróf Széchenyi Miklós püspök a bérmlás szentségét.

* A közigazgatási bizottság ülése. Nagy-Várad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, október 3-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését a városházán.

* A bírók és ügyészek közgyűlése Nagyváradon. Az országos bírói és ügyészi egyesület nagyvárad közgyűlésére nagy buzgalommal készül az előkészítőbizottság. A közgyűlésre és társasbédre a következő meghívót boesátották ki:

A nagyvárad ügyvédi kamara igen tisztelt tagjait, amennyiben az ügyvédi kamarához intézett meghívásunkról ezideig tudomást még nem szereztek volna, az Orsz. Bírói és Ügyészi Egyesületnek Nagyváradon 1912. október hó 6-án d. e. 9 órakor a városháza dísztermében tartandó évi rendes közgyűlésére és azt követően a (Sas) Vigadó dísztermében d. u. fél 2 órakor kezdődő ünnepi társasbédre ezuton is meghívjuk. Jelenkezésüket kérjük lehetőleg október 3-án déli 12 óráig dr. Csulyok Béla kir. ítélőtáblai bíró, bizottsági elnökkel tudatni. Nagy-Várad, 1912. szept. 30. Az Orsz. Bírói és Ügyészi Egyesület nagyvárad közgyűlését előkészítő bizottság.

* Repülőgépek a határban. Tegnap a várad határban már élénk sürgősforgás volt észlelhető. Megérkezett az első repülőgép és nyomban be is tölték a han-

gárba. Munka közben az erős szél belekapaszkodott a gép szárnyába és oly erősen feszítette meg a szárny drótjait, hogy azok közül több elpattant. A sérülést nyomban ki is javították. Próba repülés egyáltalán nem lesz, ami a rendezőség szempontjából fontos, mert majd ugy járnának, mint a múlt évben járt Csermák, hogy a próbák alatt mindenki megnézte a repülést díjtalanul és mikor a repülőnap volt, nem volt elég érdeklődő. Tegnap az a kósza hír kelt szárnyra, hogy csak Wladimir és Lányi fognak repülni. Ezt a hírt azonban a két másik pilóta Steinsneider Lili és Illner cáfolták meg, akik táviratilag értesítették a rendezőséget, hogy egész biztosan jönnek és részt vesznek a repülésen. Steinsneider Lili repülő gépét tegnap adták fel és ma délután már Nagyváradra is érkeznek. A gépek hangárjai már ma kész is lesznek. Tegnap Wladimir és Lányi Nagyváradra érkeztek és megtekintették a repülő teret, egyidejűleg a hangárok építése iránt is intézkedtek. Steinsneider ma délben, Illner pedig valószínűleg pénteken érkeznek. A repülőnap iránt különben óriási érdeklődés nyilvánul az egész vidéken.

* Kevés a csendőr. Berekböszörményben nem rég állították fel a csendőr-őrsöt, de azért az ottani elfajult közbiztonsági állapotok nem sokat javultak, mert a csendőrök kevesen vannak a reájuk háruló nagy feladat teljesítésére. Majdnem minden nap fordulnak elő tüzesetek, lopások, mezőrendőri kihágások; de különösen elterjedt a nép között az orvvadászat, annyira, hogy nagy területen majdnem teljesen ki van pusztítva a vadállomány. Ezekon az állapotokon csak a csendőrség szaporításával lehetne segíteni.

* Reklám-tükrök a színházban. Neumann Ferenc nagyvárad és Neumann Henrik budapesti hirdetés vállalkozók kérvényét adták be a városhoz, hogy a Szigli-gei-színház előcsarnokában két oldalt egy-egy reklám-tükröt állíthassanak fel. A nagy díszes tükrök körül 20 hirdetés lenne, szép kivitelben. Hajlandók 3 évig évenként 150 koronát fizetni a városnak s 3 év után az egész berendezés a városé lenne.

* Megszűnt zálogház. A rendőrkapitányi hivatal özv. Simon Jánosné nagyvárad lakos Nagy Sándor-u. 1. szám alatt gyakorolt kézzizálog üzletének megszűntét tudomásul vette, ennek alapján folyó évi október hó 15-től újabb zálogtárgy ott el nem fogadható. Ugyancsak október 15-től kezdve a zálogintézetben már elhelyezett zálogtárgyak után a lejárt kölcsönök meghosszabbítása nem eszközölhető.

* Összevert kocsls. Krizse János bérkoesi tulajdonos panaszt emelt Ungvári József helybeli lakos ellen, aki őt a bérkoesi állomáson megfogadta, hogy vigye el Magyar-homorogra. Utközben Ungvári több ízben felszólította Krizsét, hogy hajtson gyorsabban, de mert gyorsabban hajtani nem lehetett, mert az állatkinzás lett volna, nem hajtott csak a kellő lépésben. Midőn Harsány községbe érkeztek, Ungvári családját, aki szintén vele utazott, leszállította a kocsiából és kijelentette, hogy ő Krizsével nem megy

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

tovább. Krizse követelte a vitel díjat, ahelyett hogy őt Ungvári kifizette volna, elvette az ostort Krizsétől s azzal össze-vissza verte. Az utasok Harsányban maradtak, míg Krizse összeverve egyenesen a rendőrségre jött panasztát megtenni.

* **Két község ivóvíz nélkül.** Pannaszos hangu képviselőtestületi határozat érkezett tegnap a tenkei főszolgabírói hivatalhoz. Az egyik határozat Vasand községből való. Elpanaszolja ebben a képviselőtestület, hogy a községnek volt egy régi kutja, mely száz esztendeig jó ivóvízzel látta el a lakosságot. A kut azonban a múlt évben bedőlt és így a község teljesen víz nélkül maradt. Azóta közönséges talajvízből élnek az emberek. A község 600 koronát szavazott meg a bedőlt kut helyreállítására, azonban nem akadt vállalkozó, hogy a 28—30 méter mélységű kutat újra feltárta volna ezért az összegért. A legelőbb ajánlattevő vállalkozó is 2400 koronát kért. Ennyi pénze pedig nincs a községnek, mely most is 95 százalék póttadóval tudja fentartani magát. A község helyzetét még rosszabbá teszi az, hogy legközelebb az iskolát is meg kell csinálni, mert máskülönben feloszlatják a képviselőtestületet. Az iskola építés költségei pedig szintén jelentősen fogják emelni a póttadót. A másik község Olágyes. A község itt is víz nélkül áll. Itt sohse volt jóvízü kut. Az emberek talaj vizet ittak mindig. Rendes kutat nem bírnak csináltatni, mert 110 százalék póttadó alatt nyög a lakosság. Ennek dacára 100 koronát szavazott meg a képviselőtestület kut céljaira. A két község által megszavazott összegekből természetesen lehetetlen felállítani a két kutat ezért kéri a belügyminisztert, hogy a 100, illetve 600 koronához 2300, illetve 1800 koronát államsegély képen adományozza. A kérvényeket a tenkei főszolgabíró pártoló véleményével fogja beterjeszteni további eljárás végett az alispánhoz.

* **Kóbor cigányok betörése.** A berekböszörményi esendőrör ma délelőtt táviratilag értesítette a rendőrkapitányi hivatalt, hogy a múlt éjjel Körösszakál községben Schmidt Sándor vegyes kereskedő kárára, betöréses lopás történt. A betörők a boltnak falát aláásták és a vájt üregeken behatoltak a bolt helyiségébe. A megejtett esendőrörégi nyomozás alapján kóbor cigányok lehetnek a tettesek, akik 260 koronányi pénzt, sok árut és a dohányneműek egész készletét elrabolták.

* **Szalonnalopás.** Lédig Miklós helybeli kereskedő a következő feljelentést tette: Múlt hó 30-án vette észre, hogy Frank Andor és Társa cégnek Torna-utca raktárából egy belső deszkajító befejezése után ismeretlen tettesek 750 kg.-nyi szalonnát elloptak. A szalonna értéke 1000 koronát meghaladja, kéri a nyomozás megindítását.

* **Találtatott** 1 doboz kézi nyomdához szükséges gummi betű, egy zsákban bőrneműek, egy bársony retikül cukorkákkal, egy zsebkes tokban és egy csomó kis kules. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség földszint 9. sz. szobájában.

x **KIRÁLY üdítő vizet** 10 üveg rendelésnél házhoz szállítunk üvegenként 7 fillérért. Demetrevits Jenő és Társa. — TELEFON 10-99.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését válasszám eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többet fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska- és fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **TÚZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszén házhoz szállít: **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep Váradvelence, vasutná.

* **Aszódi Trieszti Kávész és Tea behozatala,** Csokoládé és Kakao áruház. Nagyvárad, főútlelet Kossuth-utca Sas-palota. I. fióküzlet Cukorka király Kert-utca, II. fióküzlet Csokoládé király Rákóczi-út Kiss Dávid különlegességi tőzsde mellett előkészületben, mely október havában nyílik meg. **Vigyázat,** mert sok az utánzat! Pörkölt kávékban az egyedüli és valódi 8-féle zamatu pörkölt kávéim, mely csakis nemes kávékból lesz frissen pörkölt. Árak: Elsőrendű 1 k. 4 kor. 20 fill., Mágna keverék 1 k. 4-40, Mágna keverék 0—I. 1 k. 4-80, Mágna keverék 00—I. 1 kilo 6 kor. Motor üzemű kávépörköltés és darálás, mely a vevő előtt történik. Kakao hízó és erő, 10 deka 50 fill. Összes kétszersültet Karlsbadból. Cukorkáim eredetiek, mert friss minőségben bocsájtom forgalomba. **Gerbeaud (Kugler) cukorka** összes gyártmányainak lerakata, összes üzletben az árak egyenlők!! Megay kávéházi cukrász sütemények minden előkelő kávéházban kaphatók.

x **Kossuth-utca 6. számú ház Körös** felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

* **A német, francia és angol nyelvekben** tökéletes kiképzést nyerhetnek legalább középiskolai műveltséggel bíró egyének a Rose-rendszert nyelviskolában (Bémer tér 1. szám). Beiratkozás mindenkor. Tandíj óránként és személyenként 1 korona 50 fillér

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérlek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapesten nem létezik az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében. hogy egy koronáért ily szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utca, fióküzlet Kert és Szacsvai-utca sarok a «Cukorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsolya zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «Cukorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzete 610.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők!

Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdeklükben **Dr Kállay** jogi szeminárium

csak után készülnek Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b. (Calvin-tér mellett).

Telefon 125—38.

Telefon 125—38.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindentféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

Iskolai és tornacipők

legkedvezőbbben

REICHARD áruház

cégnél szerezhetők be.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor:

Csütörtök: Kornevillei harangok.

Péntek: Bőregér.

Szombat: Csituly szívem.

Vasárnap: Ocskay brigádéros.

Zsigmondi Anna bucsuja.

— Erdeklődik a színügyi bizottság. —

Senkit sem felejtenek el hamarabb és könnyebben, mint a színészt. Lett legyen bármilyen tüneményes, tehetség, ha egyszer átlépi a ragyogó rivaldát, a legszürkébb polgári köd veszi körül.

Ezért tombol aztán szinte erőszakos felfokozással a jókedv, az ünneplés, a taps egy-egy primadonna bucsuestéjén. Na még egyszer utoljára, hadd gyönyörködjön, sirjon és nevéssen ezer ember s aztán hadd jöjjön a másik, az új, akit már másnap esetleg lepisszegnek vagy tiszteres vaspappal egyszerre ünnepelté avatnak.

A nagyváradai színházi közönségnek egyszerre két ünnepelt primadonnája vált meg a színházról véglegesen: **Károlyi Leona** és **Zsigmondi Anna.** Mind a kettőt a szeretetnek annyi jelével halmozta el a publikum, hogy lehetetlen el nem ismerni, miszerint még most is mind a kettő az érdeklődés központján áll.

Míg azonban **F. Károlyi Leona** egy felejthetetlenül szép bucsuest emlékével a szívében vonult vissza, addig **Zsigmondi Annát,** az akkori maleurös viszonyok megfosztották ettől. Tudjuk, hogy betegsége miatt le kellett, hogy mondja saját bucsuestéjét, amelyre pedig izgatottan készült Nagyvárad színházi közönsége.

Zsigmondi Anna azonban volt olyan nagy művésznő és dédelgetett primadonna, hogy méltán számíthatott arra, hogy nem felejtik el azonnal. Különösen pedig a jelenlegi viszonyok között, amikor gyenge utódja nap mint nap bizonyítgatja, hogy ő jó anya, de rossz színésznő. A közönség kétszeres érdeklődéssel tekint vissza a múlt

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült rendelőimet, hogy asztalos műhelyemet

Rimanóczy-utca 12. szám alá

helyeztem át. Megköszönve az eddigi szives pártfogásokat, kérem azt a jövőben is fentartani. Szolid és jó munkáért jótállok. Mély tisztelettel maradok

Pál Sándor,

asztalos mester.

szezonra, ahonnan még vár egy beígért bucsuelőadást, ez valósággal üdítő cseppként hatna a mostani elkedvetlenített közönségre, melynek soraiból számosan érdeklődtek szerkesztőségünkönél, hogy

— Mikor lesz Zsigmondinak a bucsujátéka?

És nemcsak a nagyközönség soraiban, hanem a színügyi bizottság tagjai is tudakozódtak, hogy miért nem bucsuzik el Zsigmondi? . . . Nemesak érzelmi motívumok játszanak itt közre, hanem föltétlen tisztelet és hála követeli ezt a formalitást, mely utóvégre is a színház szempontjából egy nagyszerű házat jelent. Tehát a színháznak semmiféle aggálya nem lehet s a direktornak végtelen hálás lenne a közönség, ha még egyszer alkalmat adna arra, hogy ünnepeljék a volt szubrettprimadonnát.

Erdélyi Miklós azonban csupa tapintatból nem akarja végleg megbuktatni jelenlegi szubrettjét s nem akarja a kedélyeket még jobban felizgatni. Vár . . .

De a publikum türelmetlen s mind hangosabban fogja követelni a szubrett-válság végleges és kedvező megoldását. És ez — amint a jelekből következtethető — rövid időn belül be is fog következni.

Két terv is lehetséges. Az egyik szerint Zsigmondi nem fog elbucsuzni, mert állandó vendégként szerződik, a másik pedig az, hogy valahonnan, akár a föld alól is keritenek egy szubrettet. Dehát mindehez várni kell . . . Ezért is késik Zsigmondi bucsuja.

Munkatársunk járt fönt a művészönél és megkérdezte a bucsujátékra és az esetleges szerződésre vonatkozólag.

— Elbucsuzni? Nagyon szeretnék. De . . . de akadály is van ám —; a völegényem hallani sem akar arról, hogy még egyszer szinpadra lépjek. Ha ő azt mondja, hogy igen, akkor bucsuzom, ha pedig ellenzi tovább is, akkor abba is belenyugszom. Nagyon engedelmese vagyok ám én, ugye? . . .

— Hogy szerződnek-e állandó vendégnek? . . . Erre még őszintén szólva, nem is gondoltam. Hiszen ez most, lehetetlen is, de meg aztán nem engedné a völegényem.

Az tehát kétségtelen, hogy Zsigmondi Annát visszaköveteli a szinpad s az illetékes egyéneknek meg kell hajolni az egész közönség óhaja előtt. Ugy lehet, hogy a bucsuzásból beköszöntő lesz, azonban mindezt várni, várni kell . . .

Piktorok. A jövő hét szenzációja a fővárosban nagy sikert aratott Piktorok című vígjáték lesz, melyre nagyban készülődnek a színház körül. Tóth Elek, Étsy Emma, Tompa Béla a legapróbb részletekig kidolgozták szerepeiket, hogy a kitűnő vígjáték a nagyváradi szinpadon is teljes művészi hatással érvényesüljön. Azonkívül a Gunyvasora című dráma is a közel jövő premier-szenzációja lesz, melyben nagyszerű szerep jutott Thurányi Alajosnak.

A Cornevillei harangok. Ma este lesz a reprize ennek a bűbajos melódiájú klasszikus operettnek a Szigligeti-színházban. Az örökszép operett mai előadása elé kétszeres érdeklődéssel tekint Nagy-Várad színházi publikuma. Ugyanis ma este mutatkozik be Ponghó László, a társulat egyik legjobbhangu énekese s a két női főszerepet a csodálatos koloratur-primadonna: Görög Olga és a közkedvelt szubrett: Lónyai Piroska fogja játszani, aki legfőbb mű-

vészi sikereit éppen a Cornevillei harangokban érte el. Pénteken a Bőregér körül színre, szombaton pedig a szenzációs sikerre vitt Csittulj szívem című bohózatot ismétlik meg.

SPORT

A Nagyváradi Sport Club folyó hó 3-án esütörtökön este 8 órakor a Fekete Sas kávéház külön termében fontos ügyben gyűlést tart, melyre ezuton hívja meg a t. tagokat az elnökség.

A kerületi atletikai verseny.

Hatalmas arányokban bontakozik ki a MASz. felsőmagyarországi atletikai kerületi bajnoki viadalának képe előttünk. A verseny rendezésére tudvalevőleg a NAC kapott megbízást, s a klub vezető emberei nagy ambícióval dolgoznak azon, hogy a versenyt vasárnap délután minél impozánsabban és sikeresebben megrendezzék. A kerületi bizottság tegnap Nyiregyházán ülést tartott, amelyen a beérkezett nevezéseket felülvizsgálta s ezeket valamint a NAC eddigi intézkedéseit, amelyekről a NAC képviselője Gara Károly referált, jóváhagyólag tudomásul vette. A verseny elődöntői a 100 yardos előfutamok vasárnap délelőtt tartatnak meg, ugyszintén a 10 kilométeres országúti gyaloglás, amelyet a belényesi országúton fognak elvégezni. A versenyre még tegnap is érkeztek sürgönynevezések, amelyeket a kerületi bizottság elfogadhatóknak jelzett. A verseny részletes programját most állítja össze a rendezőség.

A vasárnapi bajnoki mérkőzés.

Régóta nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg a város sportköreiből a NSE—NSC vasárnapi bajnoki labdarúgó mérkőzése iránt. A két csapat játék ereje ma csaknem egyenlő, mert a NSE csapatából hiányzik Rónai, aki végleg távozott Nagyváradról és visszatért anyaegyesületéhez a FTB-hoz és hiányzik Niessner, akit tudvalevőleg betegsége akadályoz a játékban. A két kiválóságának hiányával így meghandicapelt csapat annál nagyobb lelkesedéssel megy a küzdelembe s e lelkesedésével bizonyára nagyban pótolni fogja a hiányt. A NSE is erősen készül a mérkőzésre, mert ambicionálja, hogy jobb helyhez jusson a város football sportjában. A két csapat összeállítását lapunk holnapi számában fogjuk közölni.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

Aki a vasuti sineken alszik.

Még a múlt év szeptember 3-án hálalos végű vonatgázolás történt Sárrétudvari és Szerep község között. Rácz Balázs, 16 éves kondás fiu irtózatossággal gondatlansággal éppen a vasuti sinekre feküdt le, ahol elaludt. A vonat teljes gyorsasággal rohant arra felé. Király András mozdonyvezető csak körülbelül 70 méter távolságból vette észre a sineken fekvő embert, azonnal teljes erejéből fékezni kezdett, sípolt, hogy az alvó ember felébredjen. Egy kis pásztorleány is tel-

jes erejéből kiabált a pásztorgyerekekre, aki azonban csak akkor ébredt fel, amikor a vonat alig pár lépésre volt tőle. A mozdony mindkét lábát levágta a fiúnak, aki pár perc alatt meghalt. Az ügyesség gondatlanság miatt vont a felelősségre Király Andrást. Tegnap volt másodizben a tárgyalás, de bebizonyult, hogy a mozdonyvezető hamarabb nem vehette észre az alvó embert, s amikor már észrevette, lehetetlen volt megállítani a vonatot. A mozdonyvezetőt természetesen felmentették.

Nagyváradi szakértő Arad város perében. Rendkívül érdekes per folyik Arad városa s az Aradi vízművek Részvénytársaság között. A pert Arad város indította, s a per tárgya az aradi vízvezeték megváltási árának megállapítása, amely több millióra rug. A perben 3 szakértő van: Arad városa felperes szakértőjéül Zerkovitz Rudolf, az aradhegyaljai motor vasutak Részvénytársaság vezérigazgatóját nevezte meg. Törvényszéki szakértő: Pikler Károly, a Magyar Ruggyanta gyár vezérigazgatója, míg az aradi vízvezeték művek részéről szakértőül Bogdán Jenő a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának főnöke lett megnevezve. A szakértőknek oly nehéz és bonyolódott kérdésekre kell válaszolniuk, amely több hónapi munkát vesz igénybe. hogy azonban a szakértők ezért szépen lesznek honorálva, mutatja az a körülmény, hogy a törvényszék a peres feleket 45.000 K. szakértői díjak előlegezésére hívta fel, s így egy-egy szakértő 15.000 kor. díjazásra számíthat, amely mindenestre nagyon szép honorárium. Aradi vízművek r. t. a gyár-iparosok országos vezetőségétől három szakértő ajánlását kérte, s az ez által ajánlott három szakértő közül esett a választás a vízvezeték művek Részvénytársaság részéről Bogdán Jenőre, a Magyar Általános Hitelbank vezetőjére. A per lefolyása elé Aradon rendkívül nagy érdeklődéssel néznek.

Falusi csendélet. Közönséges, megszokott história itt Biharban, az esküdtszéki ciklusokon tucatszámra fordulnak elő az ilyen ügyek. Kezdődik a koresmában ivással, folytatódik verekedéssel és végződik emberhalállal. Tegnap is ilyen ügyet tárgyalt a nagyváradi esküdtbíró Kórn Lajos elnöke alatt. *Izsópallagán* ez év július 10-én özv. Guttman Adolfné koresmájában Tyirla Gábor és Ruzse György kaptak össze. A veszekedés hevében Ruzse György bicskájával megszurta Tyirla Gábort, aki könnyebb sérülésével hazament a puskájáért. Az után azután megvárta, hogy mikor jön hazafelé Ruzse György. Amikor összetalálkoztak, Ruzse György ismét nekiment társának Tyirla Gábor előkapta a fegyverét, rálőtt Ruzse Györgyre, aki vérbeborulva holtan bukott a földre. A gyilkos legény ügyében ma lesz ítélet.

TÁVIRÁTOK

A hadügyi albizottság ülése.

Budapest, okt. 2.

(Saj. tud.) A hadügyi albizottság mai ülésén Heckenburg Márk a diósgyőri ágyugyárra vonatkozólag kijelentette, hogy a gyár minden tekintetben kifogástalan. A főtanácsost megkérdezték a külügyi helyzetre vonatkozólag. A kérdésekre kijelentette, hogy a monarchia minden

tekintetben megtette a maga kötelességét. Az orosz próbamegkísítés egyáltalán nem fenyegető. A nagyhatalmak közt legutóbb történt megállapodások miben sem változtak. A delegáció ülésén különben az előadó javaslatát mindenben elfogadták.

Huszonhárom ember halála.

Konstantinápoly, okt. 2.

(Saj. tud.) Ma 30 ember ladikba szállt és így akart átevezni a Tiszán. A folyó közepén a ladik felborult. Az emberek közül 23 meghalt, 7-et sikerült kimenteni.

Mikor tör ki a háború?

London, okt. 2.

Egy itteni egyesület azt az értesítést kapta, hogy ha egyáltalában háború lesz, az holnap este fog kitörni.

A külügyminiszter cáfolata.

Konstantinápoly, okt. 2.

Késő éjjel jelenti tudósítónk: A török külügyminiszter megcáfolja azt a hírt, mintha bolgár csapatok átlépték volna a török határt.

Eucharisztikus értekezlet.

Szeged, okt. 2.

(Saját tud.) Az itteni alsó városi Mátyás templomban eucharisztikus papi értekezlet volt, amelynek közel 100 pap vett részt. Magyary Pál apátplébános a Szentség megáldása történetéről, Kovács István tanár a hitoktatásról és Horváth Jenő piarista a Mária-kongregációkról tartottak előadást. Délután ünnepi mise és körmenet volt.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta Cseres Andor.

Gyöngyvirág elkeseredetten mondotta:

— Hol vagyok én? miféle ország ez, ahol az emberek oly irtóztatón kegyetlennek a haldokló iránt — Az én hazámban az ember és nem a társadalmi rend megmentése a fő.

— Hát nem magyar maga — kérde Gyömöreiné.

— Nem asszonyom, hogy azonban oroszoknak ne gondoljon, kijelentem, hogy elszázi vagyok, francia és német, aki már hosszabb idő óta vagyok Magyarországon.

— Na hiszen szép gyöngyvirágot gyűjtött ez idő alatt! — mondotta Gyömöreiné.

— Abból is láthatja, hogy becsületes vagyok — válaszolta a leány büszkén felegyenesedve.

A doktor ur vette a kalapját és távozott. Elment pedig egyenesen az előjárósághoz, bejelentette, hogy a kismező-utcai Gyömöreiféle házban idegen nők bejelentés nélkül tartózkodnak, akiknek egyike tifuszos beteg, a másika titokzatos, vagyontalan leány.

NIX.

Horvát Mária, a bankár, meglepetve hallotta, amikor az inas ajtót nyitott egy nő előtt, ezt a bejelentést:

— Heller Auguszt! A széken, amelyen ült, megfordult és bámulva kiáltott fel:

— Maga az, Gyöngyvirág!

— Én vagyok, uram.

A bankár felugrott, elébe sietett a lánynak, kezét nyújtott és mosolyogva kérdezte:

— Nagy ok lehetett az, ami hozzám hozta?

— Igen uram! — egy idegen nő holt betegen fekszik az én lakásomon, az éjjel a Dunába akart ugrani, megmentettem.

— Hogy került maga a Dunához Gyöngyvirág.

— Az más dolog, egyszer talán majd azt is elbeszéltem. Most azonban Önhez jöttem segítségért esedezem.

— És magának semmi sem kell?

— Semmi, semmi uram! gyors segílyre van szüksége.

A bankár parancsára a kocsija előállott.

— Menjünk, kisasszony! köszönöm, hogy hozzám fordult.

A bankár lovai gyorsan iramodtak Kismező utcára.

Mária és Gyöngyvirág egymás mellett ültek a kocsiban.

— Kisasszony! — szólott a bankár, — mai látogatásával nagy önvádtól mentett meg engem.

— Nem értem önt, uram! — válaszolt Gyöngyvirág, — én nem vétettem senkinek.

— Ugy van, kisasszony! — mondja meg kérem megbocsáthat-e nekem azért, hogy akkor eltávolítottam házuktól.

— Nines mit megbocsátanom! — felelte a leány, — ön uram, finoman járt el, úgy, ahogy tennie kellett. Nekem mennem kellett, különben is már nem volt miért maradnom ott tovább.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

A tőzsde és a háborus hírek.

A budapesti, bécsi, berlini, párisi és londoni tőzsdék mindmegannyian a bulgáriai, szerbiai s görög háborus híreknek pressiója alatt állanak, valamennyi a folytonosan növekvő élénk izgatott mozgalmat tárja fel előttünk; az ala baisse spekulánsoknak egész seregét látjuk elötrébe nyomulni? nem csoda tehát, hogy mindenütt valóságos pánikot idéztek elő. Az ipari részvények egyesegyedül a különben is magas árfolyamuknál fogva aránylag csak kevés változást szenvedtek.

A budapesti tőzsdén különösen figyelemre méltó momentumként szerepelt a Krausz és Bettelheim cég, akinek sikerült tapintatos és körültekintő intervenciója révén 5000 darabnyi értékpapirt hausseengagement, a jegyzett árfolyam mellett átvenni s cégjét óriási veszteségtől sikeresen megóvni. Hitelrészvényekben 20 korona, Allamvasutak 16, Lomhardok 12, Rimamurányi 33, Skoda 70 koronányi, Osztrák magyar bank 18 korona, Salgótarján 36 koronányi esést mutatnak fel.

A bécsi tőzsdén a kulissákban prágai vas 200 koronával, Orient vasutak 32, Gőzhajó 44, Osztrák Loyd 12, Poldi 76, Fegyvergyár 40 stb. koronányi esést mutatnak fel. Az ipari értékek mellett a járadékok is következetesen bár nem oly nagy esésről számolnak be. Osztrák aranyjáradék 1 koronával, Magyar aranyjáradék 25 fillérrel, Magyar korona járadék 70 fillérrel estek tegnap óta.

A berlini tőzsde valósággal nyüzsgött az eladási ajánlatoknak tömegétől, eleinte óriási esések fordultak elő, minden téren; amit azonban a londoni és párisi valamivel nyugtatóbb hírek kedvezően befolyásoltak, mindamelllett a zárlat, az esési tendencia mellett maradandó nyomokat hagyott hátra. Pétervári internacionális bank 10 százalék, Canada pacifik 10 és fél százalék, Hamburg Amerika 13 százalék, Hanza 12 százalék, Montan részvények pedig 16-os esést mutatnak fel. Az üzletek rendetlenül bonyolódottak le, a távirat és a telefon szüntelenül dolgozott a nagy bankok feleivel, illetve érdekeltségeivel és az arbitrageval. A magánkamatláb 4 százalék, napi pénz 6—7 százalékgig volt folyósítható.

H. Z.

Gabona üzlet.

Készáru: 5—10 fil. magasabb. Határidő hideg időre a szemes magvak szilárultak.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.40
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.90
Októberi rozs	— — —	9.66
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.—
Októberi zab	— — —	10.86
Áprilisi zab (1913)	— — —	10.—
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.75

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	842.—
Osztrák hitelrészvény	—	634.—
Jelzálogbank	—	450.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	542.—
Magyar bank	—	652.—
Közuti vasut	—	731.—
Városi villamos	—	312.—
Salgótarjáni kőszén	—	768.—
Rimamurányi	—	742.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Használt, de teljesen jókarban levő

22 darab ökörszekér

egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

!! Meglepő ujdonság !!

Facimbalom

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva.

Ara verőkkel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona Wágner a „HANGSZER-KIRÁLY”, országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban

Budapest, József-körut 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — ÓVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Értesítés.

Megnyílt a

„Béka“ bolt

Ujröfös, rövid és női divatárú-
ház Nagyváradon Zöldfa-utcaTessék ügyelni a kira-
kat-üvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat :

1 vég Rumburger vászon mindenre al- kalmás	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen színben, 120 széles	— 89
1 Himzett elejű nőiing szepességi vá- szonból	1.65
1 nőiing finom siffonból	— 95
1 női hálókabát (korzetta) finom sit- fonból	— 98
1 Nőiing himzéssel és szalaggal dusan diszítve	— 98
1 Izléses diszkötény	— 55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lüzterből	1.65
1 fekete klott alsószoknya	— 98
Egy 6 személyes damaszt garnitura	2.75
1 Fekete nap és esernyő	— 98
1 Elegáns fehér puhaelejű férfiing	1.25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	— 13
1 pár kézelő fehér vagy színes	— 21
12 darab valódi rumburgi vászon zsen- kendő	1.50
1 méter kozmanózi karton bármilyen szín- ben, jó mosó	— 22
1 méter legfinomabb gyapjudelin legújabb divatúak	— 59
1 kétszemélyes klott paplan jó vattával töltve, bármilyen szín	3.25
1 Ablakra való szövetfüggöny	1.39
1 Magános ágyterítő	— 89
1 garnitura 2 ágy és egy asztalterítő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bár- milyen színben	4.75
1 fehér siffon alsószoknya	— 98
1 méter ruhavászon minden színben	— 29
1 méter csipkefüggöny	— 26
1 fejre való selyemsal	1.25
1 m. 120 széles gyapju pepita szövet	— 45
1 méter mosó delin legújabb minták	— 24
1 himzett elejű bluz	— 98
1 színes napernyő gyönyörű szép	1.52
1 Reformkötő, jó mosókarton	— 69
1 nyári flanell takaró	— 95
1 fejre való pepita selyem kendő	— 98
1 finom damaszt abrosz	— 98
1 kávé abrosz	— 79
1 kávé szalvéta	— 06
1 fekete klott alsószoknya	— 98
1 Szmirna ágyhához való szőnyeg	1.65
1 méter bőrörös spárta szőnyeg	— 39
1 nagy szoba szőnyeg	— 1.69
1 méter dupla széles cérna csipke füg- göny applikált mintákkal	— 58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a
legpontosabban lesznek elintézve.Postai szétköldések minden nap, Tessék a ki-
rakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási
vállalatSzent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.Készít udvari tagymentes
closetteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe.PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvételnekKiadó
lakásokAz Erzsébetligeten
(Püspöki residentia
mellett) ujonnan
épített házakban

2 és 3

szobás lakások

november 1-re

KIADÓK.

Értekezhetni a 3-ik épületben
lakó ház mesternél vagy
INCZE iroda BÉMER-TÉR
3-ik SZAM.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37.   Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, **régi tűzhelyeket** (sparhelt) **át lehet olcsó pénzért alakítani.** Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak **ár- engedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

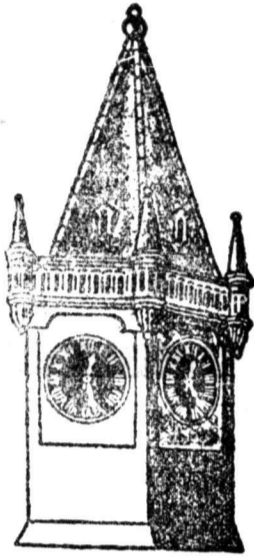
Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégibb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe.

Olcsó árak, több évi jótállás.
Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz. alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tan- könyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

Rimanóczy műbútorgyár

Városi raktárunkat nov. 1-én gyári helyiségeinkbe tesszük át, mért is a készleten levő ebédlő-, háló- stb. szobákat

mérsékelt árak mellett

árusítjuk el. Gyári helyiségeinkben továbbra is állandó **BÚTORKIÁLLITÁST** fogunk tartani és iparművészeti tervezetek alapján solid elsőrangú kivitel mellett a n. é. közönség rendeléseinek éleget tenni.

Magyarország legnagyobb

repülőnapja

Nagyváradon 1912. okt. hó 6-án, kezdete d. u. 3 órakor a Bónékuti katonai gyakorlétéren.

Repülnek:

1. **Lányi** m k. honvédhadnagy saját szerkezetű «Az Est» biplánján.
2. **Wladimir** 60 lóerős monoplánján.
3. **Steinsneider Lili**, az első magyar női pilóta 50 lóerős monoplánján.
4. **Illner** a világhírű Etrich pilóta, a bécsujhelyi pilóta iskola tanára.
5. Utas repülések: **4 pilóta 3 repülőgéppel.**

A repülő térhez vezető utak a közönség biztonsága érdekében el lesznek zárva s a tér csak egyoldaltól **jegygyel lesz megközelíthető.**

Katonazene. — Buffet.

Jegyek:

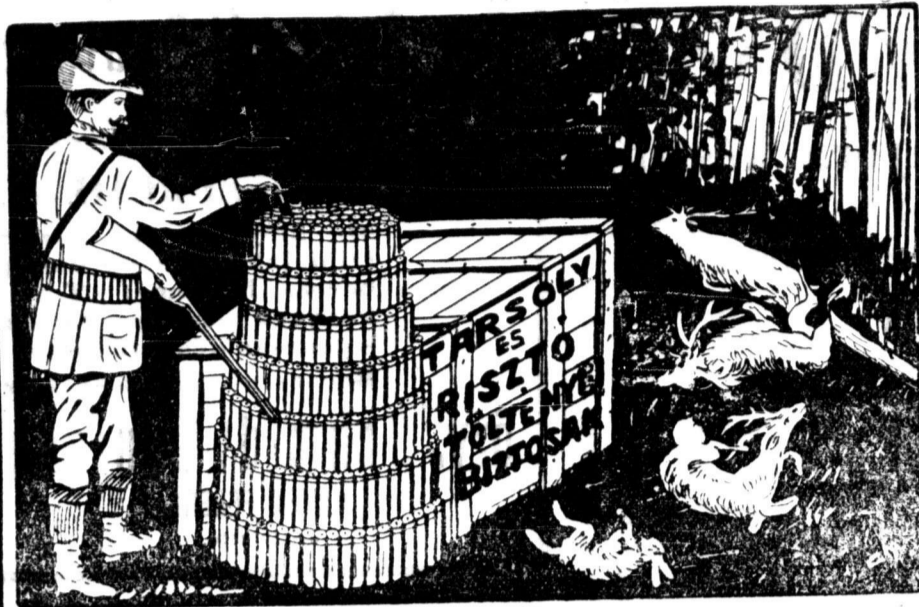
Passe-partout	10 kor.
Páholy 6 személyre	42 kor.
Páholyülés	7 kor.
Számozott ülőhely	4 kor.
I. rendű állóhely	60 fill.

Jegyek előre válthatók **Sonnenfeld Adolf Bémer-tér 3.** és Hegedüs **Hirlapirodában Rákóczi-ut 5.**

Kedvezőtlen idő esetén a repülések a következő vasárnap fognak megtartatni.

Rendezi a gr. Teleki Ádám

elnöklete alatt álló kolozsvári aviatikai részvt.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
 Vadászati felszerelések
 Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ
 különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut.
Telefon 390. Telefon 390.

29075—1912. sz.

Tölgyfaeladási hirdetés

Biharvármegye árvaszéke elrendelte, hogy a hencidai illetőségű Miklóssy Pál és Viktor kiskorúak tulajdonát képező és Hencida község határában Biharkeresztes és Nagykereki vasut állomásoktól cirka 11 kilométernyire fekvő, 3960 kat. helyr. számmal jelzett, 44.5 kat. hold kiterjedésű tölgyerdő összes földfeletti fatömege, mely mintegy 2106 m³ műfára, 2320 ürméter hasábfára, 1080 ü. m. dorongfára és 1579 csomó galyfára becsültetett, zárt irásbeli ajánlatok utáni árverésen eladásra, miért is felhívom venni szándékozót, hogy az alábbiak szerint felszerendő és kiállítandó, kellően lepecsételt ajánlataikat a folyó évi október hó 25-ik napjának délelőtti 10 órájáig Biharvármegye árvaszékének hivatalos helyiségében, Jerzsák István árvaszéki h. elnök, mint az ügy előadójának kezéhez annál is inkább adják be, mert későbbben beérkező, vagy hiányosan felszerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlattevők tartoznak ajánlataikban a megajánlandó vételárat betűvel és szám-

mal olvashatóan kiírni, a vételárnak legalább is tíz százalékát kitevő készpénzt mint bánatpénzt a nagyvárad m. kir. adóhivatalnál, mint gyámpénztárnál letétbe helyezni, a letétet igazoló nyuztatványt ajánlataikhoz csatolni, továbbá az eladási feltételeknek, melyek a kitöltendő szerződés alapját képezik, egy példányát elfogadólag és sajátkezűleg aláírva szintén ajánlatukhoz csatolni ezen feltételek Jerzsák István árvaszéki h. elnöknel vagy a becsléssel hivatalosan megbízott szakértő Török László kaptalani erdőmesternél (Nagyvárad Városliget-utca 2. sz.) beszerezhetők.

Nagyváradon az 1912. évi szept. 28-án.

Verner Kálmán s. k.
 árvaszéki elnök.

Vajnovszki Ferenc

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
 Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyváradai

redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utcáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközölhetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben másokhoz képest:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a hétfő és
 szombat napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 Amennyelég hátrahagyott visszaváltás
 vagy megújítás nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egész évben 60 S fillér.

Földmivelők nyugdíja.

A Gazdasági Munkás és Cselédsegítő Pénztár a közelmúltban igen üdvös változásra ment keresztül. Az 1912-ik évi VIII. t. c., mely ezt a változást előidézte, lehetővé teszi, hogy ezentúl minden földmivelő ép úgy nyugdíjat szerezhessen maga részére, mint bármelyik hivatalnok, vagy katonatiszt, sőt a törvénynek eme rendelkezései sokkal humánusabbak, mint bármelyik más nyugdíjtörvényé, mert hiszen a pénztár kötelékébe még 55 éves korában is beléphet bárki és 10 évi szakadatlán tagdíjfizetés után 65 éves korában nyugdíjat kaphat. Aki természetesen fiatalabb korában kezdte el a nyugdíjbiztosítást, az jóval több előnyt élvezhet. A nyugdíjbiztosítási összeg azonban minden egyes korhatárnál rendkívül csekély, mindössze 10 korona, ennek a csekély összegnek évenkénti befizetése biztosítja azután, hogy váratlan elhalálása esetén családja megfelelő segítséget, s pedig esetleges rokkantsága, vagy 65 éves korának bekövetkeztével 60 koronától 240 koronáig terjedő nyugdíjat kaphat.

Nem nagy összegekről van szó, amint látjuk, egyik másik, a dolgokat felületesen vizsgáló egyén talán mosolyog is az összegek csekélyisége felett. Hogy lehet mai nap 60, vagy 240 koronából megélni? B. zony ez előttünk is elképzelhetetlen dolog, főleg abban a korban, amikor az elaggott test jobb elbánást, jobb táplálkozást és több kényelmet kíván. De nem is erről van szó. Az így biztosított nyugdíj nem a megélhetésre, hanem pusztán csak az agkori megélhetés jelentékenyen való megkönnyítésére van szánva.

Az a földmives gazda, aki több évtizeden át hangya szorgalommal szántogatta a földet, ha előregedik rendszerint átadja gyermekeinek vagy más törvényes jogutódainak az ősi földet s cserébe nem köt ki mást, mint holtig való helyet a kemence padkáját, ami nyáron hűvös, télen pedig elég meleg. Ezenkívül igényeinek megfelelő szerény kis helyet a terített asztalnál, mindez untig elegendő neki, hogy életének hátralévő napjait aggodalom nélkül lemorzsolgassa. Azonban, ha megfigyeljük bár mily nagy mértékben is meg van a magyar fajban, de külö-

nösen a földmivelő népben a szülőt szerető, a szülőt tisztelő vonás, mégis azt látjuk, hogy a legtöbb helyen egy munkából kivénhedt apát inkább tehernek tartják. A ház gondjaiból vajmi keveset oszt meg a munkabíró fiatalokkal, még talán az egyetlen dolog, amit rá lehet bízni az unokák dajkálása, azonban idővel erre is képtelenné válik.

Mennyivel másként változnak a viszonyok, ha a levélhordó elsejekint pontosan beállít az előregedett nagypapa nyugdíjával. Tudjuk nagyon jól, hogy a magyar földmives házában a legkevesebb, amit feltalálhatunk, a készpénz s ime a nagypapa nyugdíja hónapról-hónapra biztosítja azt, hogy elsején készpénz is akad a földmivelő házában. Nem nagy az összeg, az igaz, de a falusi fogalmak szerint mégis óriási, úgy lehet hogy sok háznál éppen csak a nyugeijt élvező dohányára és koronkint egy-egy ital erősítő borra telik a nyugdíjból. De akárhányszor megtörténhetik az is, hogy éppen az előregedett családfő nyugdíja egészíti ki azt az összeget, amit egy-egy súlyos tartozás törlesztésére raktak félre, vagy ami valamely jövedelmező beszerzés vagy beruházásra fordítandó pénzből hiányzik.

Milyen másként nézik minden háznál azt a megöregedett családfőt, akiről biztosan tudják, hogy a hónap elején mindenkor hozzájut egy kis készpénzhez. Mennyivel nagyobbodik a szűk családi körben a tekintélye, mennyivel jobban megbecsülik még az unokák is, ha azt tapasztalják, hogy időnkint a nagypó lajbizsebéből egy-egy fillér kikerül akár palavesszőre, akár pedig irkára, sőt szeptember táján, amikor a szüretelést még el sem kezdték, éppen a nagypó pénzéből lehet csakis a tanykőnyveket megszerezni és karácsony idején, amikor már az új bornak és a buzának az ára is elfogyott, a gyermekek részére szükséges csizmának az árát a nagypó nyugdíja biztosítja.

Ebben rejlik tehát a földmivesek nyugdíjának nagy jelentősége. Eddig csak a gazdasági cselédek biztosíthattak a maguk részére nyugdíjat. Amint látjuk, a földmivesnek és a gazdasági cselédnek életviszonyai sok tekintetben egyformák, nagyon méltányos dolog volt tehát Darányi

korszakos alkotásának a Gazdasági Munkás Cselédsegítő Pénztárnak az áldásait teljes mértékben kiterjeszteni a földmivelő népre is. Ez által ez a különben is egyik legkiválóbb csociális alkotásunk a magyar viszonyoknak és a kor követelményeinek megfelelően tökéletesült. Dicséret illeti meg mindazokat, akik ebben közremunkálkodtak.

A politikai vasárnap.

A hétköznapi politikai csendjét vasárnapra élénk élet váltja fel. Agitációs népgyűlések, szervezkedések folynak országsszerte, előkészítve a hangulatot szeptemberre, amikor aztán ismét össeméri erejét ellenszék és kormánypart.

A tegnapi népgyűlések közt igen nagy szabású volt a zalaegezségi, melyre az egész megyéből valóságos népvándorlás indult és oly nagy demonstrációvá nőtt, amelyet azon a vidéken nem egyhamar tartottak. Így jelentik ezt onnan érkező híradások.

A népgyűlés vasárnap délelőtt folyt le. Az állomáson óriási embertömeg várta a képviselőket és vendégeket.

Több mint tízezer főnyi tömeg lelkesedéssel üdvözölte az állomáson a vendégeket, akiket a város közönsége nevében dr. Korbay Károly polgármester fogadott. Ezután a vendégek az óriási számú közönség élén zászlók alatt beváltak a városba, melynek főterén aztán megtartották a népgyűlést.

A gyűlés elnöke dr. Keresztury József volt. Miután Eger Béla megköszönte a lelkes fogadtatást, áttért a politikai helyzet ismertetésére, hangostatta a pártok egyesítésének szükségét az általános, egyenlő titkos választói jog alapján, aminek hangostatását a közönség nagy rokonszenvvel fogadta. Az ellenzéki pártok együttes akciójának szükségét és a liberális választójogi reform első sorban való megvalósítását sürgették a többi szónokok is. A népgyűlés üdvözlő táviratot küldött Justh Gyulának, gróf Apponyinak, gróf Károlyi Mihálynak és Batthyány püspöknek.

Végül dr. Patonay előterjesztette a határozati javaslatot, amely megbélyegzi a történet törvénytelenégeket, Tiszát hazafülséggel vádolja és az általános, egyenlő és titkos választói jog megalkotását sürgeti.

Diósy Soma cimfestő, zománctábla készítő
TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

Nagyszombatról jelentik, hogy Vermes Zoltán, a kerület képviselője, vasárnap kerületének kilenc községében beszámolót tartott és irradás nem történt.

Az alsódabasi választókerület polgársága vasárnap délután Ocsa községben népgyűlést rendezet, amelyben egyhangulag elítélve a kormány eljárását, tiltakoztak a parlamentben elkövetett erőszak ellen.

Chinorán gróf Zichy Aladár, Samrecsányi György, Brestyánszky Kálmán, Palugyay Móric Rakovszky István képviselők és Ernszt Sándor volt képviselő rendeztek népgyűlést, mely után átrándultak Privigyére és délután ott beszéltek hatalmas számú közönség előtt.

A bécsi eucharisztikus kongresszus.

A templomi ünnepélyek.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus templomi ünnepségeit a következőképp állapították meg: szeptember 11-én este 8 órakor a szent István templomban esti ájtatosság, szeptember 12-től 15-ig minden reggel 6-tól 8 óráig Bécs valamennyi templomában mise és közös áldozás, 12-én reggel 8 órakor a szent István templomban ünnepélyes Veni Sancte, 12-től 14-ig minden este 8 órakor esti ájtatosság; 13-án és 14-én reggel 8 órakor ünnepélyes nagymise a Szent István templomban; 13-án reggel 9 órakor a fogadalmi templomban Szentségimádás; 14-én délután gyónások Bécs valamennyi templomában. 15-én délelőtt fél 10 órakor ünnepélyes körmenet, melyet reggel 8 órakor a Szent István templomban Te Deum előz meg. A körmeneten a király 8 lovas díszhintón, Van Rossum pápai követ Mária Terézia korabeli fogaton vesz részt, azonkívül ott lesznek az uralkodó család férfi-tagjai, a diplomáciai kar, titkos tanácsosok stb.

Lakásügyek.

Az eucharisztikus kongresszuson részt venni szándékozók lakást is kaphatnak a központi iroda közvetítésével, következő feltételek mellett:

1. A közvetítést csak azok vehetik igénybe, akik tagsági jegyeiket megváltották.
2. Az iroda a lakást csak közvetíti, de ki nem bérl.
3. A közvetítés akként történik, hogy az illető a kongresszust előkészítő bizottság lakás-közvetítő irodájához fordul írásban, mire az iroda megadja részére a lakás címet, egyben jelzi körülbelül az árat is. A kongresszusi tag azután az illető bérbeadóval közvetlenül lép érintkezésbe.
4. Tudakozódásnál a név, állás és lakhely pontosan megjelölendő.
5. Szállodákban és penziókban a lakásoknak a szabott áruk van. Ezeknél, valamint tömeges elszállásolásnál az iroda a közvetítést magára vállalja.

6. Elszállásolás kapható magánlakásokban is egy, esetleg 2-3 szobában, 1, 2, 3, sőt 4 és 5 ágygyal is. Az áruk különbözők s 2 koronától 20 koronáig változnak, naponta és szobánként. Ezekon kívül hálóbelyek is kaphatók naponta 1-2 koronájával.

7. Vannak lakások csak papok, férfiak, nők, családok vagy csoportok részére.

8. A közvetítéskor a papok fehér, a nők piros, a férfiak kék, a közös lakásra előjegyzettek zöld cédulát kapnak. Ezek a cédulák tartalmazzák a nevet stb. és másra át nem ruházhatók.

9. Az irodának rendelkezésére állanak lakások Bécsnek valamennyi kerületében, továbbá a külvárosokban is, melyeket közúti vasúton könnyen el lehet érni.

10. A lakások egy része meglehetősen egyszerű, miután a tömeges jelentkezésre való tekintettel minden elfogadható lakást igénybe kell venni.

11. Lakásról ajánlatos minél előbb gondoskodni.

12. Lakásokért jelentkezni bezárólag aug. 31-ig lehet.

13. Jelentkezések Bécs, I. Wallnerstrasse 8 sz. alá, ha pedig tagsági jegyek kiállítása is kériük, I. Stephansplatz 5. sz. alá küldendők.

14. A lakásokról az értesítéseket az iroda július második felétől kezdődőleg küldi szét.

A helyzet Törökországban. Konstantinápolyból jelentik: A kamara által kiküldött bizottság elhatározta, hogy ajánlani fogja Nail bég volt pénzügyminiszternek vád alá helyezését, mert egy adinai koronabirtok eladása által megkárosította az államot.

A kormány tagjai tegnap délután 2 óra után tanácskoztak a nagyvezér elnöklésével. Nazim pasa nem jelent meg a portán, amiből arra következtettek, hogy a vele való meg egyezés teljesen lehetetlen. Hadszi Adil bég belügyminiszter 4 óra tájában elhagyta a minisztertanácsot, amiből arra következtettek, hogy beadta lemondását.

Azt beszéltek, hogy az udvar körében sokan hívei annak a tervnek, hogy a nagyvezéri állásra a londoni nagykövetet hívják meg.

Félhivatalos jelentés szerint teljesen alaptalan az a hír, hogy a hadsereg tisztjei titkos szövetséget tartanak fenn. Az az állítás is alaptalan, hogy a tisztek a kormány lemondását követelnék. Ez alkotmányszegés volna, pedig a tisztek az alkotmányra esküt tettek. Ki van zárva az, hogy a hadseregben oly törekvések érvényesüljenek, amelyek az alkotmány betűjébe ütköznek.

Hír szerint a tegnapi minisztertanács késő éjjel az új hadügyminiszter kinevezésére vonatkozó javaslatot terjesztett a szultán elé. A kinevezendő hadügyminiszter nevét nem tudják.

Rimanóczy Kálmán temetése.

Nagyvárad város közönsége őszinte részvételnek megható, imponáns módon adott kifejezést az oly korán, élete delén elhunyt Rimanóczy Kálmán műépítész végtisztességén.

A kiváló férfiú kibűlt tetemeit vasárnap szállították Nagyváradra s az elhunyt uri utcai lakásán helyezték díszes ravatalra, délszaki nővények, égő kandelaberek és gyertyák örvényével körülvéve.

A temetés délelőtt 10 órakor volt, de már jóval korábban előzőnlötte a gyászoló közönség nem csak a tágas udvart és lépcsőházat, hanem Uri utca elejét is.

Testületileg jelentek meg a nagyvárad mérnök és építészegylet tagjai, az építő iparosok szövetsége Sztarill Ferenc elnök vezetésével; az ipartestület előjárósága és igen sok tagja Ceglédy Jenővel élőkön, a Szent Vince intézet irgalmas nővérei, a Rimanóczy gyár és építési iroda személyzete, továbbá részt vettek a temetésen a következők:

Dr. Adorján Emil, Altdörfer Endre, Baróthy Pál, dr. Böszörményi László, Bután János, dr. Bulc Kornél, dr. Barta Dezső, dr. Bárdos Imre, dr. Bozóky Alajos Bige Gyula, Balázsovits Jenő, Bánóczy Kálmán, Bognár Sándor, Beke Boldizsár, Bige Gyula, Bartos Gábor, Csordacsics Ferenc, Csandi Endre, Dus László, Diósi Ferenc, dr. Dénes Sándor, Deutsch K. I., Darvas Imre, dr. Döry Ferenc, Des Echerolles Kruspér Gilbert, dr. Fráter Lőrinc, Ficzek Lajos, Frankó Endre, dr. Frankó József, dr. Fisch Aron, Farkas Izidor, Fekete Sándor, Fodor Izsó, Fehér Dezső, Fleischhacker Hugó, dr. Frankó József (togorvos), Fényes Manó, dr. Gyémánt Jenő, dr. Gerő Sándor, Grünfeld Ignác, Gabel Jakab, Grosz Sándor, Gyöngyössy István, dr. Grósz Imre, Gedeon Alajos, Grosz Géza, dr. Grósz Menyhért, Hofbauer Pál, Halász Gyula, Hiemesch Frigyes, Incze Lipót, Incze Laos, Imrik S. Zoltán, Jelnek Gyula, dr. Kabos Béla, dr. Kiss Döme, ifj. Kesztyüs János, Kövér Andor, dr. Kecskemeti Lipót, dr. Konrád Márk, Kepes L. Miklós, Krusz David, dr. Krüger Aladár, Kiss István, Kappa Pál, dr. Kotzó Jenő, dr. Kabos Béla, Lakatos Ede, Levitter Miksa, dr. Medvigy Gábor, dr. Mihály Lajos, May Sándor, Milye István, Máthé András, dr. Munk Béla, Markovits Antal, Nizsalovszky Sándor, Német István, Örmény Gyula, Papp Miklós, Pally Lajos, Papp Elemér, Papolczy Ferenc, Peiser Károly, dr. Poyvár Oszé, Poyvár János, dr. Pelle János, Papp György, dr. Popp Ákos, dr. Papp Károly, Petry Gyula, Palotay Armand, dr. Poyvár Széver, Rimler Károly, Rádl Odón, Rismann Mór, Rendes Vilmos, Szentlélek Kálmán, Stark Gyula, Szűcs Izsó, dr. Schifff Erő, Sarkadi Lajos, Sebő Imre, dr. Stokker József, Sikt Traján, Schwartz alezredes, Sebő Mihály, Sztachó Károly, Schenker Mihály, Schwartz Antal, Számborovszky Rezső, Schwarz Béla, Tóth Márton, dr. Thury László, Ullman Sándor, Vámos Dezső, Vámos Mihály, dr. Váradi Mór, Weisz Mór, dr. Wawrek Kálmán, dr. Wadmann Béla, Weinberger Lajos, dr. Wallner Odón, Verner Kornél, Várady I., Varró Domokos, Weimann Béla, Zádánzky László stb.

Városunk e ökelő hölgyei is óriási számban voltak jelen.

A gyászszertartást a halottas teremben Felszer Antal felszentelt püspök végezte, meg-

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság” kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság” kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

felelő asszisztencia mellett. A koporsót a mélyen sujtott özvegyen és a három árván kívül a rokonok vették körül; szívet facsaró volt a gyászoló család zokogása és mérhetlen fájdalom a váratlanul elhunyt családapa elvesztése felett.

A résztvevő közönség szemébe is fájó könnyet csalt az elválás érzete, mert még sokat vártunk Rimanóczy Kálmántól a város fejlődése és szépítése körül.

A beszterlés után megindult az impozáns gyászmenet. A gyászmenet élén két koszorú kocsit teljesen elborított a szebbnél szebb koszorúk özöne s a négy lovas gyászkocsi is valóságos virágerdő volt.

Az elhunyt koporsóját a az uri utcai gyászbázttól a váradoszi plébánia templomig felváltva, a mérnökegyelet, az építő szövetség, a törvényhatóság tagjai és a Rimanóczy gyártelep személyzete kézen vitték.

A plébánia templom bejárata fekete drapériával volt bevonva s a szentélyben nagy gyászpompával készített ravatalra helyezték a koporsót.

A gyászmisét szintén *Fetser Antal* felsz. püspök végezte s mikor az absolutiónál felhangzott a *Libera* megrázó dallama, nemcsak a hozzátartozók ajkán tört fel a fájó zokogás hangja, hanem a közönség között is alig maradt szem szárazon.

A requiem után a gyászmenet, hosszú kocsisorból és rengeteg közönségtől kísérve, kivonult az o'azi temetőbe, ahol a családi kápolna sírboltjában helyezték édes atya porladó hamvai mellé a város egyik derék polgárát.

A dohány-utcai rablógyilkosság.

Rosenfeldék bevallották az előre megontolt zándékot.

A dohány utcai rablógyilkosság ügyében a budapesti rendőrség befejezte a vizsgálatot és a Rosenfeld testvérek tegnap délután óta az ügyészség börtönében ülnek. Mielőtt átszállították volna őket az ügyészségre, Korody kapitány újra kihallgatta a két gyilkost és ez a kihallgatás meghozta a szenzációs eredményt, *Rosenfeld Lajos és Kálmán bevallották az előre megfontolt zándékot.*

Elmondták, hogy a gyilkosság éjszakáján az Angol parkban ssórákoztak és onnan hazajövet határozták el, hogy meggyilkolják *Schwarz Johannát*, hogy az ékszereihez juszanak. Hárman voltak kint az Angol parkban, velük volt egy barátjuk is, aki szintén nyomdászsegéd. Együtt tértek haza s ez a barátjuk az Erzsébet-köruton elvált tőlük.

Amikor magukra maradtak, megbeszélték a gyilkosság részleteit. A gyilkossághoz szükség volt a kloroformos zsebkeendőre, amelyet a fiatalabb Rosenfeld Kálmán szerzett valahonnan. Felmentek tehát a Barcsay-utcában lévő lakásukra, lehozták a kloroformos zsebkeendőt

és azzal a tervvel mentek ki az utcára, hogy *Schwarz Johannát* lakására viszik és meggyilkolják.

A dolog sikerült, mert *Schwarz Johannával* az Arpad-kávéház előtt találkoztak. Rövid beszélgetés után mind a ketten felmentek vele a szobájába és miközben az idősebb Rosenfeld, a Lajos enyelgett vele, Kálmán a kloroformos zsebkeendővel betogta az orrát és száját. Ekkor már Lajos is hozzálátott a munkához, megfogta a leánynak a nyakát és addig szorította, amíg ki nem szállt belőle az élet.

Mikor aztán már látták, hogy a leány nem mozdul, leszedték róla az ékszereket és az ajtó zárva, eltávoztak.

Ezt vallotta a két rablógyilkos s ezek után már a rendőrségnek nem sok nyomozni valója akadt. Az előre megfontolt zándék kérdése most már tisztán áll s a két Rosenfeld-fiút ma délután két órakor két külön rabzállító kocsin át fogják szállítani az ügyészségre.

Hova lettek a lemezek?

Ezt kérdi egy nagyváradai bank.

A Nagyváradai Kereskedelmi és Forgalmi Bank r. t. érdekes feljelentést tett a rendőrségen egyik jövevű nagyváradai cég ellen. A bank ugyanis nagy összeg erejéig érdekelve volt a Stern és Fusch cég liget-utcai üzletében s mikor az nem tudott fizetni, végrehajtást vezetett ellene.

A cég liget-utcai üzletének egész felszerelése korántsem nyújtott kellő fedezetet a banknak, de a bank nagyon jó szívé volt és kényelmes terminust adott a cégnek ügyei rendezésére.

Teltek multak a hónapok, de a cég egyáltalán nem jelentkezett, hogy fizetni akar. A bank többször megsürgette az ügyész útján, míg végre is nem akarván többé kockáztatni a dolgot, kitűzette az árverést.

Ekkor azonban meglepő felfedezésre jutottak. A bank által lefoglalt nagymennyiségű üveg, cserép és más minőségű árunak egy nagy része apránként eltűnt.

Természetesen a bank azonnal intézkedett, hogy megakadályozza a kézi zálog gyanánt lefoglalt értékek eltűnését. A legfinomabb lemezek s igen értékes tárgyak eltűnése persze nem történt feltűnés nélkül. A bűnös manipulációnak voltak megfigyelői, akik észrevették, hogy napról-napra megüresednek egész sorok a polcokon.

Nyomoztak is utána, hogy hova vándorolnak a tárgyak. Hosszas megfigyelés után konstatálták, hogy az üzletből a tárgyak legnagyobb része az egyik közelben lévő fűszerkereskedés pincéjébe kerülnek, ahonnan később titokban szépen tovább csempészték.

A bank ügyésze megtette a rendőrségen a bűnvádi feljelentést sikkasztás büntette miatt. Az eltűntetett tárgyak értéke meghaladja a 800 koronát. Érdeklődünk a rendőrségen a

nyomozás állása iránt, de csak azt a választ kaptuk, hogy a rendőrség áttette az iratokat az ügyészségre. Azt sem lehet biztosan tudni, hogy ki vagy kik vitték véghez a bűncselekményt. Annyit sikerült kivenni a vádló állásfoglalásból, hogy talán éppen maga az egyik cégtag volna a bűnös. Ugy, hogy ez ügyben a kereskedők most általános érdeklődéssel várhatják a nyomozás eredményét, mely esetleg egy szenzációs letartóztatást hoz.

A portugál royalisták. A portugál monarchisták egyik vezetője, *Cristo* közli a párisi lapokkal, hogy a kormány csapatainak nem sikerült a royalisták négy hadosztalát megsemmisíteni. A royalisták a hegybe vonultak vissza és — így mondja *Cristo* — nemsokára hallatni fogják magukról. A legutolsó összetűzésnél a royalisták nem 230, hanem csak 75 hallottat veszítettek. A mi céljukat illeti, egyelőre nem egy meghatározott személy trónra jutása érdekében, hanem csak a portugál köztársaság megbuktatásán fáradoznak.

UJDONSÁGOK.

* **A püspök üdvözléte.** Tudvalevőleg gróf *Széchenyi Miklós* váradai püspök *Middelkorkében* nyaral. Kellemes üdvözlésében a kegyelmes ur nem feledkezik meg itthoni jó ismerőseiről s barátairól. Hol ennek, hol annak hoz a posta a távoli fűrdőhelyről egy-egy gyönyörű levelezőlapot, rajta egy pár meleg üdvözlő sor. És érdekes, hogy a kegyelmes ur nemcsak hogy saját kezűleg írja meg a lapokat, hanem ő maga címezi is meg azokat. A példát látva, udvari emberei is hasonlólag cselekszenek.

* **Nélkülszhetetlen költségvetés.** Napról-nap egetőbb szükségét érzik a vármegyén a közszükségleti alap költségvetésének. Ma már annyira van a vármegye, hogy fizetéseit nem tudja minden irányban teljesíteni és a költségvetés jóváhagyása reményében hitelből él. Ez a hitel nem mehet azonban sokáig, úgy hogy ha a költségvetés pár nap alatt le nem jön, bizony a vármegye nagy zavarokba jut. A költségvetést már több oldalról sürgették meg a miniszteriumban, azonban még eddig nem értek el eredményt. Legközelebb, ha még sokat késik a fontos számadás, majd a hitelezők fogják érte zaklatni a minisztert.

* **Varró Domokos balesete.** Nagy veszedelem fenyegette tegnap *Varró Domokos* műszaki tanácsos életét. A tanácsos *Tenkén* járt hivatalos teendőiben. A régi Körös-hídon teljesített munkálatokat vizsgálta felül. A vizsgálat szükségessé tette, hogy csónakon is megsemléljék a hidat. *Varró Domokos Orbán János* építőmesterrelült egy csónakba és azon akarták megközelíteni a hid jégtörőjét. A jégtörőnél igen erős a Körös árja, melyben Or-

**A legújabb
nyári czipő ujdonságok**

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687